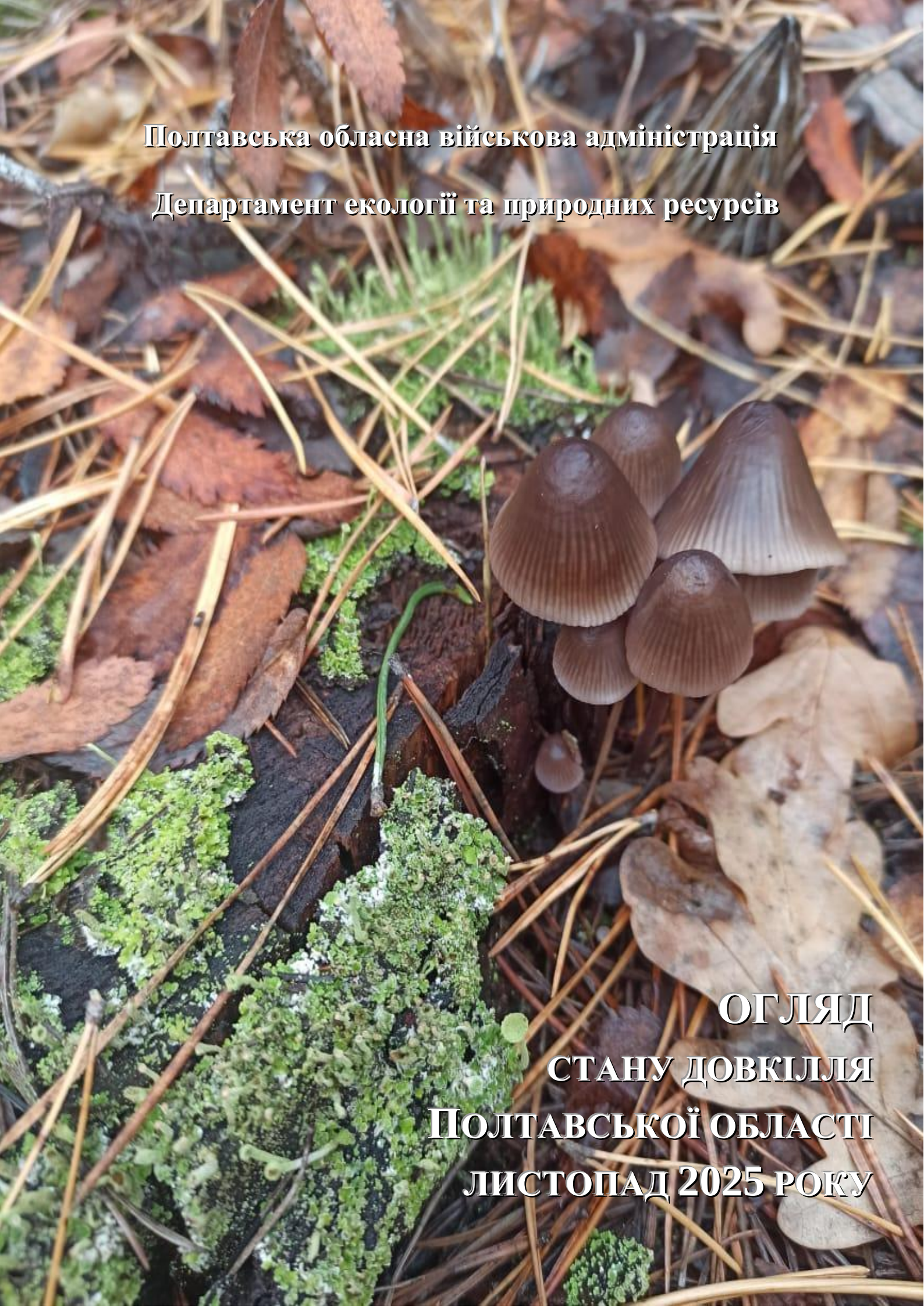

A close-up photograph of a forest floor. In the center-right, a cluster of several brown, conical mushrooms with ribbed gills grows from a dark, moss-covered log. The surrounding ground is covered with dry, brown pine needles, fallen oak leaves, and patches of bright green moss. The lighting is soft, highlighting the textures of the fungi and the forest debris.

Полтавська обласна військова адміністрація

Департамент екології та природних ресурсів

ОГЛЯД
СТАНУ ДОВКІЛЛЯ
ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ЛИСТОПАД 2025 РОКУ

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	3
Стан атмосферного повітря в м. Полтава.....	4
Стан атмосферного повітря в м. Кременчук.....	5
Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні.....	8
Радіаційний стан області.....	9
Стан забруднення поверхневих вод.....	11
Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області.....	11
ДУ Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України.....	12
Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області.....	13

ВСТУП

На виконання статті 25¹ Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» Департамент екології та природних ресурсів Полтавської обласної військової адміністрації готує аналітичні огляди стану довкілля Полтавської області.

У даному аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація щодо забруднення атмосферного повітря Полтавської області, радіаційного стану, стану забруднення поверхневих вод за листопад 2025 року.

Аналіз стану атмосферного повітря публікується на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у містах Полтава, Кременчук та Горішні Плавні, наданих Полтавським обласним центром з гідрометеорології та Комунальним підприємством «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради.

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснено на основі даних Полтавського обласного центру з гідрометеорології, на 5 пунктах спостереження Полтавської області – метеостанціях: м. Гадяч, м. Лубни, м. Кобеляки, сел. В. Поділ та ЦГМ Полтава. А також за інформацією Комунального підприємства «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради – у м. Кременчук.

Аналіз стану забруднення поверхневих вод наведено за даними спостережень за вмістом гідрохімічних показників, які надані Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області та ДУ «Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України» (Кременчуцький районний відокремлений підрозділ).

Стан атмосферного повітря в м. Полтава листопад 2025 року

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Полтава проводяться лабораторією Полтавського обласного центру з гідрометеорології на 4-х стаціонарних постах. Всього у листопаді 2025 року відібрано та проаналізовано 2006 проб повітря за 10 інгредієнтами.

Повторюваність випадків з перевищення максимально разової ГДК із загальної кількості проб зафіксовано по пилу – 0,5 %.

Середньомісячні концентрації забруднюючих речовин в кратності ГДК становили:

- **формальдегід – 1,3 ГДК;**
- **пил – 1,0 ГДК;**
- діоксид азоту – 0,75 ГДК;
- оксид вуглецю – 0,6 ГДК;
- фтористий водень – 0,4 ГДК;
- оксид азоту – 0,3 ГДК;
- хлористий водень – 0,1 ГДК;
- діоксид сірки – 0,06 ГДК;
- аміак – 0,25 ГДК.

Перевищення максимально разової ГДК протягом місяця зафіксовано по оксиду вуглецю в 1,2 рази.

У порівнянні з жовтнем поточного року рівень забруднення атмосферного повітря збільшився по *діоксиду сірки, розчинним сульфатам, оксиду вуглецю, хлористому і фтористому водню та формальдегіду*; знизився по *пилу*.

Порівняльний аналіз середньомісячних концентрацій із середньорічними свідчить, що відбулося збільшення концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі міста по *розчинним сульфатам*; зменшення по *пилу, діоксиду азоту, хлористому водню та формальдегіду*.

Вміст важких металів: кадмію, заліза, міді, марганцю, нікелю, свинцю, хрому та цинку нижче за нормативні показники.

Реакція кислотності (рН) атмосферних опадів у листопаді знаходилась у межах 5,7-6,9 що відповідають чистим опадам.

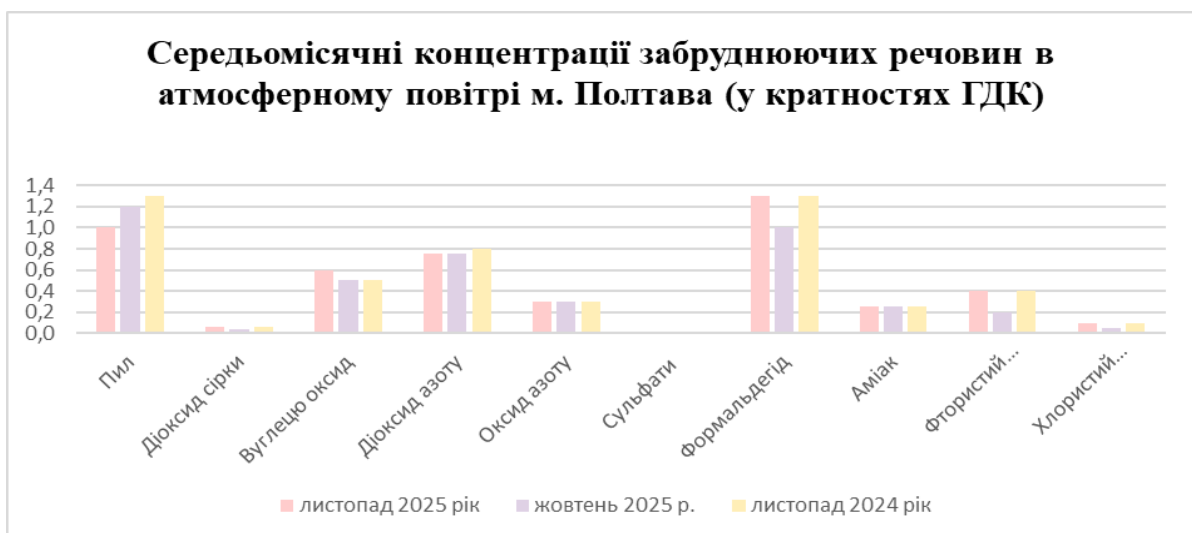

Рис.1

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря м. Кременчука (ЛСЗА Кременчук) Полтавського обласного центру з гідрометеорології проводила відбір проб на чотирьох стаціонарних постах (ПСЗ № 1 – вул. Молодіжна, 9, ПСЗ №2 – вул. Лікаря Богаєвського, 2, ПСЗ №4 – вул. Тараса Шевченка, 22/30, ПСЗ №5 – вул. Івана Приходька, 89).

Протягом місяця було відібрано та проаналізовано 1839 проб. Спостереження проводились щоденно 2-4 рази на добу, крім неділь.

Визначались 10 забруднювальних домішок: пил, діоксид азоту, оксид азоту, діоксид сірки, вуглецю оксид, формальдегід, фенол, сажа, аміак, сульфати.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря проводилась шляхом порівняння з відповідними гранично допустимими концентраціями (ГДК) речовин у повітрі населених місць та розрахунку індексу забруднення атмосфери (ІЗА). ГДК розподіляються на *середньодобові* (ГДКс.д.), з якими порівнюються середньодобові та середньомісячні концентрації, та *максимально разові* (ГДКм.р.), з якими порівнюються разові (тривалість відбору проби 20 – 30 хв) концентрації шкідливих речовин.

Критерій оцінювання ІЗА: $ІЗА < 5$ – низький рівень, $5 < ІЗА < 7$ – підвищений, $7 < ІЗА < 14$ – високий, $ІЗА > 14$ – дуже високий.

Рівень забруднення атмосферного повітря міста у листопаді оцінювався як **низький (ІЗА= 3,93)**.

Загалом по місту середньомісячні концентрації *формальдегіду* перевищували гранично допустимий рівень (ГДК с.д.) та становила 1,7 ГДКс.д. Середній вміст інших домішок був менше гранично допустимих концентрацій.

Формальдегід. Вміст формальдегіду визначався на всіх ПСЗ. Рівень забруднення повітря цією домішкою становив: на Молодіжному – 1,6 ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш» – 1,7ГДКс.д., в районі центрального ринку – 2,2ГДКс.д., в Крюкові – 1,4ГДКс.д..

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Пил (аерозоль) недиференційований за складом. Вміст пилу визначався на всіх ПСЗ. Порівняно з минулим місяцем середній вміст речовини не змінився. В районі центрального ринку та в Крюкові середньомісячна концентрація становила 0,7ГДКс.д., на Молодіжному – 0,8ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш» – 1,0ГДКс.д..

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Фенол. Вміст фенолу визначався на ПСЗ № 1, ПСЗ № 4 та ПСЗ № 5.

Порівняно з жовтнем 2025 року середній вміст речовини не змінився. На Молодіжному середньомісячна концентрація становила 0,1ГДКс.д., в районі центрального ринку – 0,1ГДКс.д., в Крюкові – 0,0ГДКс.д..

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Діоксид азоту. Вміст діоксиду азоту визначався на всіх ПСЗ. Рівень забруднення цією речовиною загалом по місту, в порівнянні з попереднім

місяцем, збільшився. В районі центрального ринку середньомісячні концентрації становили 0,8ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш» – 0,7ГДКс.д., на Молодіжному – 0,4ГДКс.д. та у Крюкові – 0,7ГДКс.д..

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Оксид вуглецю. Вміст оксиду вуглецю визначався на всіх ПСЗ. Порівняно з минулим місяцем середній вміст речовини дещо збільшився. На Молодіжному середньомісячна концентрація становила 0,1ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш», в районі центрального ринку та в Крюкові – 0,2ГДКс.д..

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Сажа. Вміст сажі визначався на ПСЗ № 1, ПСЗ № 4 в порівнянні з попереднім місяцем, зменшився: на Молодіжному – 0,1ГДКс.д. та в центрі – 0,2ГДКс.д.

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Оксид азоту. Спостереження проводились на ПСЗ № 2. Середньомісячна концентрація в порівнянні з попереднім місяцем, не змінилась та становила 0,3ГДКс.д.

Випадків перевищення ГДКм.р. не зафіксовано.

Ангідрид сірчистий (діоксид сірки). Середньомісячна концентрація, в порівнянні з попереднім місяцем дещо зменшилась. В районі центрального ринку, на Молодіжному та у Крюкові середньомісячні концентрації становили 0,1ГДКс.д., в районі зупинки «Кредмаш» – 0,2ГДКс.д..

Перевищень за максимально разовою ГДК не зафіксовано.

Спостереження за вмістом **аміаку** та **сульфатів** проводились на ПСЗ № 2. Середньомісячна концентрація аміаку – 0,1ГДКс.д. Перевищень за максимально разовою ГДК аміаку не зафіксовано.

Вміст сульфатів – 0,007 мг/м³ (ГДК на сульфати не встановлена).

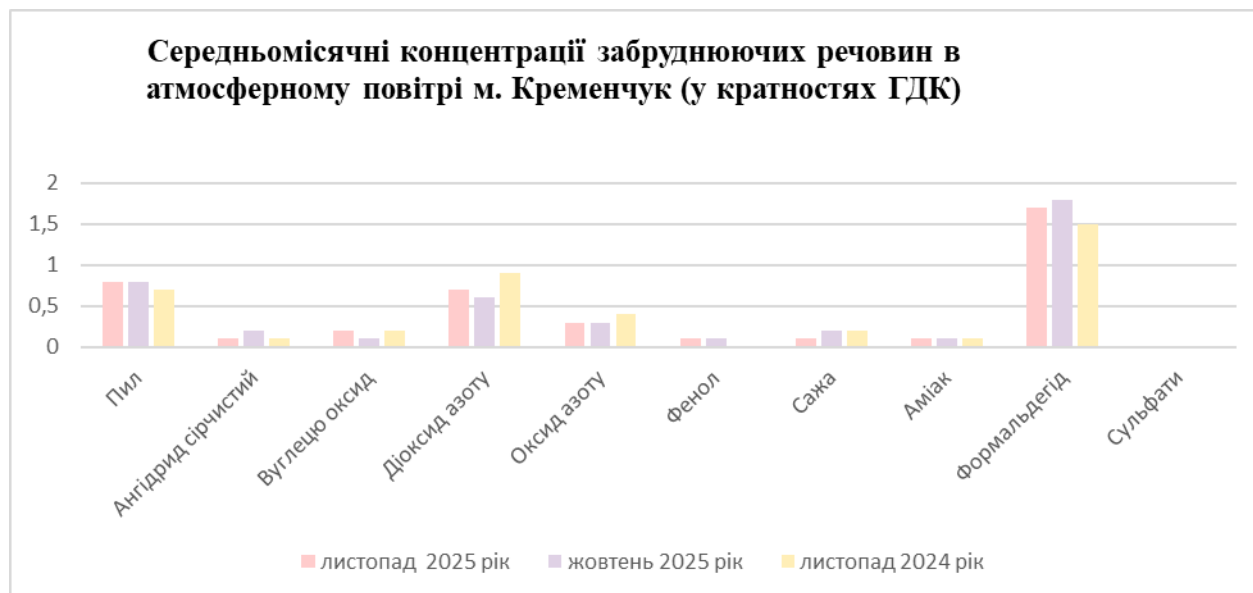

Рис. 2

Порівняно з листопадом 2024 року зменшилися середньомісячні концентрації по діоксиду азоту, оксиду азоту, фенолу та сажі, збільшився вміст пилу та формальдегіду. Вміст аміаку та сірчистого ангідриду не змінився.

Комунальне підприємство «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області

Стаціонарний пост 26 гімназія

Упродовж листопада 2025 року рівень забруднення атмосферного повітря за всіма показниками на даному стаціонарному посту відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{м.р.}).

Стаціонарний пост Кінно-спортивна школа «Фаворит»

Рівень забруднення атмосферного повітря впродовж листопада 2025 року за всіма показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{мр.}).

Стаціонарний пост при перетині санітарно-захисної зони підприємств Північного промвузла

Рівень забруднення атмосферного повітря впродовж листопада 2025 року за всіма показниками відмічений нижче гранично допустимої концентрації максимально разової (ГДК_{мр.}).

Стан атмосферного повітря в м. Горішні Плавні листопад 2025 року

Кременчуцька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Горішні Плавні проводяться Кременчуцькою лабораторією спостережень за забрудненням атмосферного повітря Полтавського центру з гідрометеорології у м. Горішні Плавні на стаціонарному посту спостережень, який розташований за адресою: вул. Добровольського, 6.

У листопаді визначався вміст *пилу, діоксиду сірки, оксиду вуглецю, діоксиду азоту, фенолу, сажі, водню хлористого, аміаку та важких металів*. Відібрано та проаналізовано 515 проб. Спостереження проводились 2-4 рази на добу, крім неділь.

За інтегральним показником (ІЗА), який розраховується по п'яти пріоритетним забруднювальним речовинам, спостерігався *низький рівень* забруднення атмосферного повітря **ІЗА = 1,6**.

Середньомісячні та максимальні концентрації забруднювальних речовин, що визначались, не перевищували гранично допустимих значень.

У порівнянні з попереднім місяцем дещо зменшився вміст *фенолу*. Збільшився вміст *діоксиду азоту*. Середній вміст інших домішок не змінився.

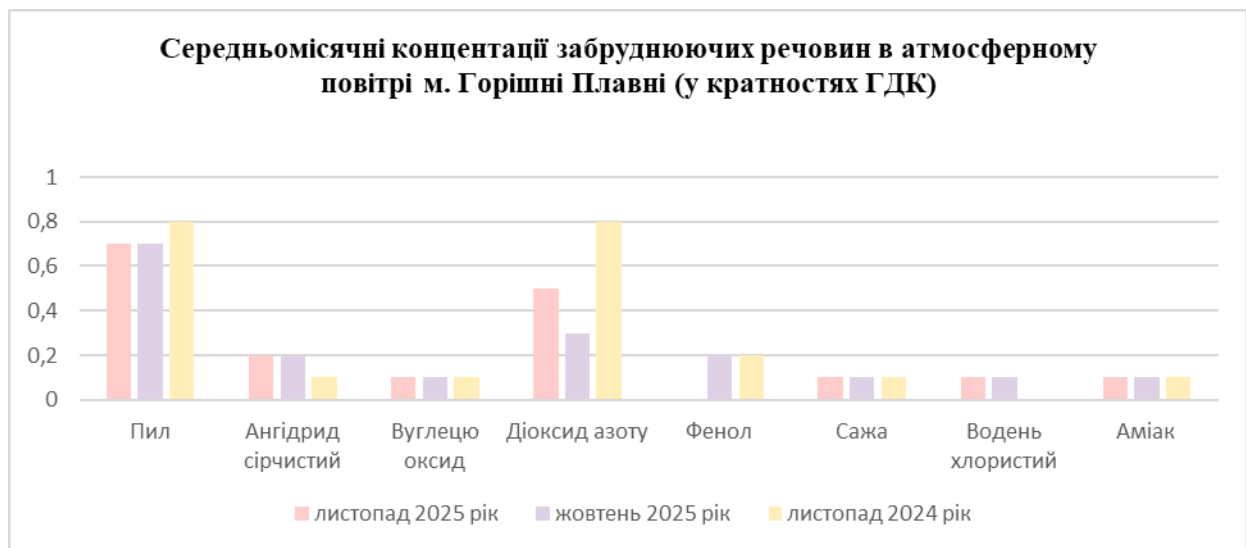

Рис. 3

Порівняно з листопадом 2024 року збільшилися середньомісячні концентрації по *сірчистому ангідриду та хлористому водню*; зменшився вміст *пилу, діоксиду азоту та фенолу*, вміст інших домішок – не змінився.

Радіаційний стан* листопад 2025 року

Радіаційний рівень, який відповідає природному фону складає 0,10 – 0,20 мкЗв/год і вважається нормальним. Це є еквівалентом середньої дози – менш ніж 2 мЗв на рік або 0,23 мкЗв на годину (**23 мкР на годину**);

- 0,22 мкЗв/год – звичайний радіаційний фон, який супроводжує людей у повсякденному житті;
- біля 0,01 мкЗв разова доза – перегляд кінофільму на кольоровому телевізорі на відстані 2 метрів;
- 0,1 – 0,5 мЗв разова доза – флюорографія;
- 0,01 – 1 мЗв разова доза – приймання радонової ванни;
- 1,00 мкЗв/год – рівень опромінення, яке отримує екіпаж трансконтинентального літака, що летить через Північний полюс;
- 11,42 мкЗв/год – рівень опромінення, який різко збільшує вірогідність появи хвороби на рак;
- 40,00 мкЗв на протязі життя – підстава для евакуації населення після катастрофи у Чорнобилі;
- 114,15 мкЗв разова доза – викликає променеви хворобу з пониженим вмістом білих тілець у крові.

ПОКАЗНИКИ РАДІАЦІЇ (у мкЗв/год)	РІВНІ НЕБЕЗПЕКИ	КОЛІР
0.01 - 0.20	НИЗЬКИЙ	ЗЕЛЕНИЙ
0.21 - 0.30	ПРИПУСТИМИЙ	ЖОВТИЙ
0.31 - 0.60	ПІДВИЩЕНИЙ	ОРАНЖЕВИЙ
ВІД 0.61	НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ЧЕРВОНИЙ
ВІД 10	ДУЖЕ НЕБЕЗПЕЧНИЙ	ФІОЛЕТОВИЙ
570 (РАЗОВА ДОЗА)	СМЕРТЕЛЬНИЙ	КОРИЧНЕВИЙ

* – Інформацію наведено за даними розділу «Показники моніторингу середовища» Веб-порталу Мінприроди України (<http://menr.gov.ua/>).

Середнє значення гамма-фону атмосферного повітря на всіх п'яти метеостанціях області та за даними КП «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області у червні не перевищувало контрольний рівень і залишалося на рівні значень попередніх місяців (10-14 мкР/год).

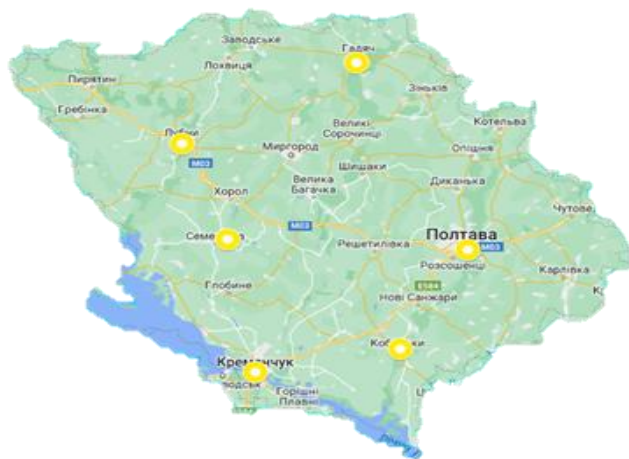

Рис. 4

На рисунку 4 наведено розташування на території області метеостанцій Полтавського обласного центру з гідрометеорології та КП «Науковий центр еколого-соціальних досліджень» Кременчуцької міської ради.

Середні значення гамма-фону атмосферного повітря області в порівнянні за листопад 2024 року – листопад 2025 року відображені на рис. 5.

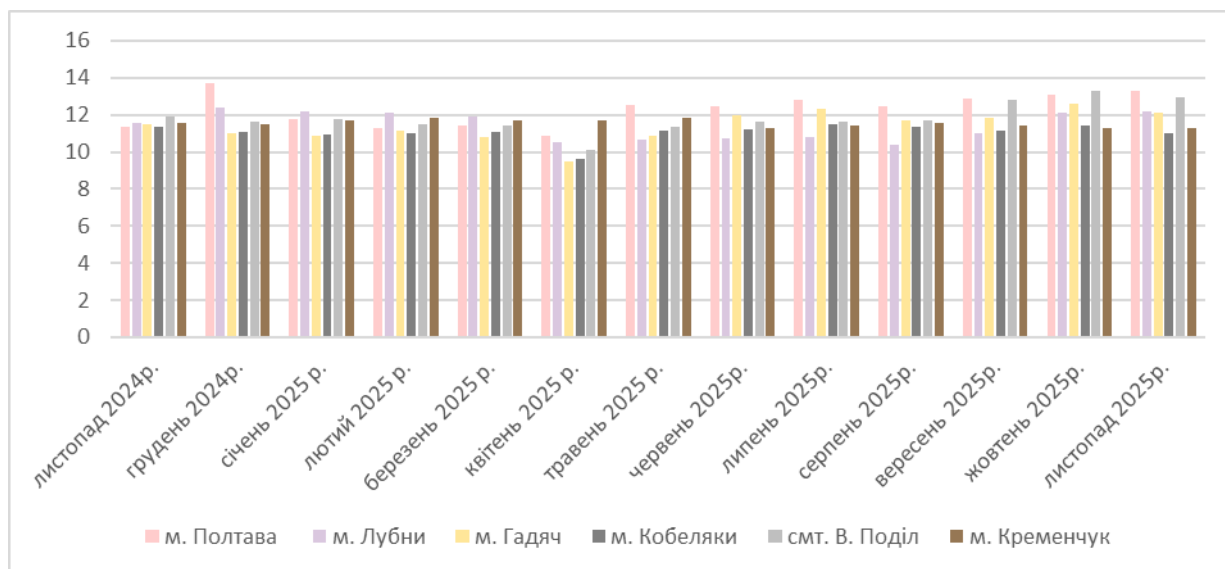

Рис. 5

Максимальні значення гамма-фону атмосферного повітря області в порівнянні за листопад 2024 року – листопад 2025 року відображені на рис. 6.

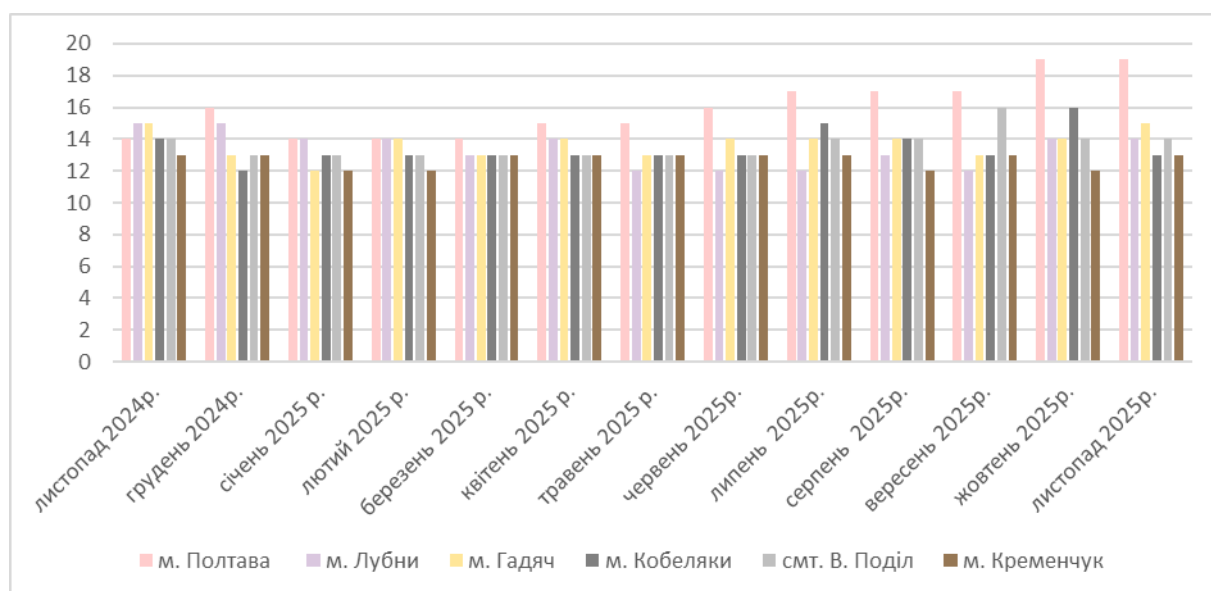

Рис. 6

Регіональний офіс водних ресурсів у Полтавській області

Регіональним офісом водних ресурсів у Полтавській області здійснюється моніторинг водних об'єктів у районах основних водозаборів комплексного призначення, водогосподарських систем міжгалузевого та сільськогосподарського водопостачання за радіологічними та хімічними показниками.

Рис.7

Згідно з Програмою державного моніторингу вод у частині проведення Держводагентством спостережень на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення, кожний місяць проводиться відбір проб з р. Дніпро у створі водозабору м. Горішні Плавні, Власівського водозабору м. Кременчука та водозабору Градизької зрошувальної системи с. Пронозівка Кременчуцького району.

Відповідно до показників зазначених у наказі Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.07.2012 № 471 «Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК₅), хімічного споживання кисню (ХСК), завислих речовин, мінерального фосфору та амонійного азоту» – перевищення у листопаді зафіксовано по двох показниках: БСК₅ та ХСК.

У створі питного водозабору м. Горішні Плавні з р. Дніпро (дата відбору проби 04 листопада 2025 року) вода відповідає нормам «Гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення» (Наказ МОЗ України № 721 від 02.05.2022) за винятком:

- БСК₅ – 3,44 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,15 рази);
- ХСК – 32,37 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,08 рази).

У створі Власівського питного водозабору м. Кременчука з р. Дніпро (дата відбору 04 листопада 2025 року) вода відповідає зазначеним нормативам якості.

У створі водозабору Градизької зрошувальної системи з р. Дніпро (дата відбору 04 листопада 2025 року) вода відповідає зазначеним нормативам якості води за винятком:

- БСК₅ – 4,00 мгО₂/дм³ (перевищення Нормативів у 1,33 рази);
- ХСК – 36,18 мгО/дм³ (перевищення Нормативів у 1,21 рази).

Поливні води джерел зрошення по екологічним критеріям якості віднесені до I класу, тобто придатні без обмежень. Проведена оцінка якості зрошувальної води згідно національного стандарту України ДСТУ 2730:2015 «Якість природної води для зрошення. Агрономічні критерії» свідчить про придатність води з Кременчуцького водосховища по більшості показників без обмежень.

ДУ Полтавський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України

Якість води оцінювалась у створі № 26 – Кременчуцьке водосховище с. Власівка, водозабір м. Кременчука, 500 м вище греблі Кременчуцької ГЕС (дата відбору проби – 18.03.2025).

Досліджувались органолептичні (запах,), фізико-хімічні (рН, завислі речовини, окисність, БСК₅, група азоту, хлориди, сульфати, загальне залізо, марганець, нафтопродукти, загальна жорсткість, отрутохімікати) і бактеріологічні (кількість сапрофітних бактерій, ЛКП, збудники кишкових інфекцій, кількість колиформ та ентерококів) показники.

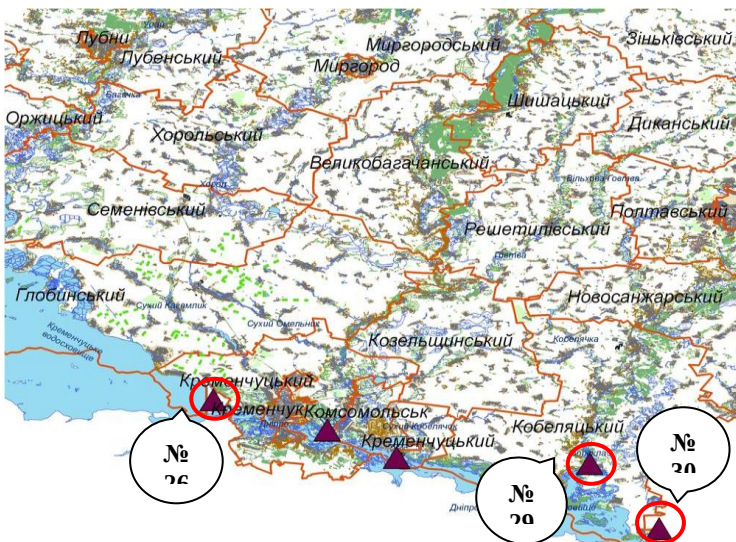

Рис. 8

У зразку виявлено:

РН – 7,58 мг/дм³;
БСК₅ – 1,4 мг/дм³;
нітрити – 0,002 мг/дм³;
залізо – 0,040 мг/дм³;
марганець – 0,02;

сульфати – 25,43 мг/дм³;
розчинений кисень – 9,6 мг/дм³;
нітрати – 0,96 мг/дм³;
фтор – 0,24 мг/дм³;
нафтопродукти – 0,020 мг/дм³;

сульфати – 28,0 мг/дм³;
хлориди – 24,1 мг/дм³;
бенсултап – 0,01;
ацетаміприд – 0,001;
ТМТД – 0,01.

**Прийняття управлінських рішень щодо підприємств області, які здійснюють вплив на довкілля області
листопад 2025 року**

**Департамент екології та природних ресурсів Полтавської
облвійськадміністрації**

Упродовж листопада 2025 року припинено дію дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами наступним суб'єктам господарювання:

ТОВ «Київ Інвест Груп» (АГЗП модульного типу).

Дія дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами припиняється відповідно до вимог абзаців другого та десятого частини 7 статті 4-1 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», статті 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря», пункту 48 «Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали такі дозволи», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302 (зі змінами).

Департамент екології та природних ресурсів
Полтавської обласної військової адміністрації
Відділ організаційної роботи, звітності та зв'язків з громадськістю
Тел. (0532) 569508
E-mail: eko@adm-pl.gov.ua
www.eko.adm-pl.gov.ua